

Članak Prvog zamjenika visokog predstavnika Donalda Haysa: “Buldožer se i dalje bori sa birokratijom koja uništava radna mjesta”

U junu mjesecu prošle godine politički lideri Bosne i Hercegovine okupili su se u Narodnom muzeju u Sarajevu kako bi potpisali Protokol za prosperitet, dokument kojim su se obavezali da će podržati drugu fazu procesa “Buldožer”.

U okviru Faze II inicijative “Buldožer”, svi akteri morali su proći proces intenzivnog obrazovanja i učenja – političari, poduzetnici i naročito državni službenici koji su angažirani u Jedinicima za hitne reforme sa zadatkom da prate proces provedbi reformi “Buldožer” tokom cijelog postupka pred vladama i parlamentima.

Međunarodna zajednica, koja je odigrala aktivnu ulogu u Fazi I (u kojoj je osigurano usvajanje 50 reformi u 180 dana) – sada se povukla i prepustila poslovnoj zajednici vodeću ulogu u Fazi II. Razlog za to je veoma jednostavan. Nakon što Međunarodna zajednica smanji svoj angažman u BiH i svede ga na jedan tradicionalniji nivo, “Buldožer” bi trebao nastaviti raditi, uklanjati prepreke poduzetništvu i pomagati u otvaranju novih radnih mjesta. Ali da bi se to desilo, procesom “Buldožer” moraju upravljati domaći akteri, a ne međunarodna zajednica.

A upravo to se i dešava, iako sporije nego što je to bio slučaj sa Fazom I, što je i sasvim razumljivo.

Faza I iznenadila je sve, čak i njene najsnažnije zagovornike.

Nije se moglo očekivati da ćemo u Fazi II moći nastaviti tako intenzivnim tempom. Sa jedne strane, reforme predviđene u Fazi II su ambicioznije i složenije. Sa druge, potreba da Međunarodna zajednica bude oslobođena svoje uloge u procesu "Buldožer" i Bosni i Hercegovini prepusti vodeću ulogu u inicijativi na kraju je uspješno realizirana, što je zahtijevalo dodatne napore. Bilo je potrebno formirati nove komisije i osigurati im logističku i administrativnu podršku koju je Međunarodna zajednica pružala u Fazi I. Međunarodna zajednica je u Fazi I insistirala na punoj provedbi prvobitnih reformi, a u Fazi II je ostavljeno malo više slobode i prostora za saradnju poslovne zajednice i organa vlasti, što mnogo bolje i adekvatnije odražava normalnu vezu između ova dva sektora.

Od ukupno 50 reformi 14 je već usvojeno. Taj broj uključuje uklanjanje prepreka za formiranje Turističke zajednice BiH, na državnom nivou; davanje ovlasti tržišnim inspektorima da zaplijene robu neregistrovanih preduzeća, u Federaciji BiH; ukidanje obaveznih dnevnih putnih naloga za korištenje službenih vozila, u Republici Srpskoj; poboljšanje zakonskog i poslovnog okruženja pojednostavljivanjem procedure za objavljivanje službenih glasnika, u Brčko Distriktu.

Još 22 reforme trenutno su u proceduri provjere i revizije u različitim ministarstvima, dok je 11 drugih reformi u parlamentarnoj proceduri.

Cilj "Buldožer" reformi je da se unaprijedi poslovna sredina, te da se time omogući otvaranje novih radnih mjesta. U kojoj mjeri angažman i naponi koji se ulažu na usvajanju reformi iz Faze II u Vladi i Parlamentu odgovaraju obećanju koje su političari dali prošlog proljeća da će u potpunosti podržati ovaj proces?

Dakle, u tom smislu bih političarima mogao dati prolaznu ocjenu.

U svakom slučaju ovo je bio jedan poučan obrazovni proces – to se posebno odnosi na federalni i državni nivo. Još uvijek se razvijaju potencijali i sposobnost Jedinica za hitne reforme da ozbiljno uzdrmaju letargični administrativni sistem i pretvore reforme iz tek dobre ideje u koristan zakon. U Jedinicama za hitne reforme rade predani i odgovorni državni službenici, sa mnogo stručnog znanja u sektoru administracije i dosta entuzijazma. Premijeri su im obećali neometan pristup i podršku. Potpuno je jasno da će biti potrebno mnogo više i pristupa i podrške da bi ovaj koncept bio djelotvoran.

Osim toga, neki od kritičara kojima ništa nije draže od kvalitetne opstrukcije – ljudi koje je brzina i novitet Faze I zatekla potpuno nespremljene – ovaj put su bili mnogo bolje pripremljeni. Relevantni akteri u organima vlasti ili parlamentima su u nekim slučajevima uspješno pohranili dobre zakone, koji će omogućiti radna mjesta, negdje na samo dno svojih ladica. Oni koji su odgovorni za ovaj proces u vladama i parlamentima moraju biti efikasniji u rješavanju ove vrste ustaljenog opstrukcionizma.

Ali Fazu II također je obilježila jedna značajna strukturalna i psihološka promjena: ovom fazom upravljala je politička volja same Bosne i Hercegovine, a ne volja međunarodne zajednice, i to na veoma ambiciozan način. Očekujemo da će bh. učesnici u ovom procesu preuzeti još aktivniju ulogu u Fazi III, koja počinje krajem ovog mjeseca. Uspjeh naredne faze zavisit će od volje i inicijative bh. radnika, poduzetnika i političara koji će raditi zajedno. Faza II tekla je sporije od Faze I, ali je već rezultirala pravim reformama, te se nadamo da će u narednim sedmicama najveći dio reformi koje su sada u proceduri pred vladom i parlamentom konačno ući u fazu provedbe.

Inicijativa "Buldožer" polako se razvijala i napredovala od dobre ideje začete prije 18 mjeseci u efikasan mehanizam za uklanjanje besmislene birokratije i otvaranje novih radnih mjesta. Uz adekvatnu političku podršku ova inicijativa mogla

bi postati jedna od ključnih snaga dobra u bosanskohercegovačkom društvu.